Mga Karapatang Pantao sa British Columbia:
Sekswal na Diskriminasyon at Sekswal na Panliligalig

Ginawa ang fact sheet na ito upang matulungan kang maunawaan ang sekswal na diskriminasyon sa BC. Kung mayroon kang anumang mga katanungan, mangyaring kontakin ang **BC Human Rights Clinic**. Makukuha ang impormasyon kung paano sila makokontak sa huling bahagi ng fact sheet na ito.

May batas sa British Columbia upang protektahan at itaguyod ang mga karapatang pantao. Ito ay tinatawag na *Alituntunin ng mga Karapatang Pantao sa BC* o *ang Alituntunin* (BC *Human Rights Code* or the *Code*). Pinoprotektahan ka ng *Alituntunin* mula sa mga masamang pagtrato o pagkakait ng benefit dahil sa iyong sex o pagkakakilanlan ng kasarian (gender identity). Nagpapahintulot ito sa iyong magsampa ng reklamo sa **BC Human Rights Tribunal** kung may paniniwala kang ikaw ay biktima ng diskriminasyon.

Pinoprotektahan ka rin ng *Alituntunin* mula sa **paghihiganti** kung may ginawa ka o nag-iisip kang gumawa ng isang reklamo, o kung ikaw ay kasangkot dito sa anumang paraan. Itinuturing na isang **paghihiganti** kapag may taong nagnanais na saktan ka o gumanti sa iyo.

Ano ang sekswal na diskriminasyon?

Kabilang sa sekswal na diskriminasyon ang panliligalig dahil sa kasarian (gender), pagbubuntis, at sekswal na panliligalig. Ang ibig sabihin nito ay ang masamang pagtrato sa isang tao o pagkakait sa kanila ng benefit dahil sila ay lalaki, babae, intersex, transgender o dahil sa pagkakakilanlan ng kanilang kasarian.

Ang sekswal na diskriminasyon ay maaaring mangyari sa iba't ibang paraan, kabilang ang:

- Tinatawag ka ng mga sexist na pangalan.
- Tinanggihan kang bigyan ng serbisyo.
- Hindi ka hina-hire o ipinu-promote, habang ginagawa iyon sa ibang tao sa paligid mo.
- Pinagbabantaan ka.
- Pinaalis ka sa trabaho.

Mga Babaeng Buntis at Nagpapasuso

Labag sa batas na magdiskrimina laban sa isang babae dahil siya ay buntis o maaaring mabuntis, o may isang sanggol.

Ang mga inang nagpapasuso pa ng kanilang anak ay may karapatang magpasuso ng kanilang mga sanggol sa isang pampublikong lugar. Itinuturing na pagdiskrimina na hilingin sa kanilang magtakip habang nagpapasuso o hilingin na sila'y magpasuso sa ibang lugar.

Ano ang sekswal na panliligalig?

Ang sekswal na panliligalig ay isang uri ng sekswal na diskriminasyon. Itinuturing na sekswal na panliligalig kung may isang taong paulit-ulit na nagsasabi o may mga ginagawang bagay na nakakainsulto sa iyo at nakakasakit. Maaaring ito'y mga pananalita o mga pagkilos na nauukol sa sex o sa kasarian.

Maraming mga uri ng sekswal na panliligalig:

- mga hindi kanais-nais na paghipo
- mga nakakasakit na biro o puna tungkol sa mga kababaihan o kalalakihan
- mga sekswal na kahilingan o pagpapahiwatig
- pagtitig o pagsasabi ng mga hindi nakanais-nais na puna tungkol sa katawan ng isang tao
- pagpapakita ng mga sekswal na larawan o imahe
- pang-aabuso sa pananalita sa isang tao dahil sa kasarian

Ang panliligalig ay maaaring sekswal na diskriminasyon kahit na hindi sekswal ang katangian nito. Ito ay maaaring mangyari kapag nililigalig ka ng isang tao dahil lamang sa iyong kasarian. Ang sekswal na panliligalig ay pinakamadalas na nangyayari sa mga kababaihan, ngunit maaari rin itong mangyari sa mga lalaki o sa mga taong may parehong kasarian.

Ang Sekswal na Panliligalig at Kapangyarihan

Ang sekswal na panliligalig ay itinuturing na pag-abuso ng kapangyarihan. Ngunit hindi kailangang ang isang tao'y may kapangyarihan para maganap ito. Halimbawa, ang isang manggagawa ay maaaring manligalig sa isang kapwa

manggagawa sa trabaho, o ang isang mag-aaral ay maaaring manligalig sa isang kamag-aral. Hindi ito kailangang maging isang tagapag-empleyo, superbisor o guro para ituring ito bilang sekswal na panliligalig. Kabilang sa sekswal na panliligalig ang pagtrato ng isang customer o kliyente.

Paano ko malalaman kung ang aking reklamo ay may kinalaman sa mga Karapatang Pantao?

Upang gumawa ng isang reklamo sa ilalim ng *Alituntunin* ng mga Karapatang Pantao sa BC, **ang lahat ng mga sumusunod** ay dapat na katotohanan:

- Ikaw ay trinato nang masama o tinanggihang bigyan ng isang benefit.
- May ugnayan ang naging paraan ng pagtrato sa iyo (nang masama o pagtangging bigyan ng benefit) sa iyong kasarian.
- Ang pagtrato ay naganap sa isang insidente tulad ng sa trabaho, tindahan o restawran, o sa pagitan ng isang nagpapaupa at umuupa.

Dapat mong isampa ang iyong reklamo sa loob ng anim na buwan matapos na mangyari ang insidente. (Tandaan: May ilang mga hindi kasali sa nakatakdang panahong ito.) Ang pagsasampa ng reklamo ay nagsisimula sa isang legal na prosesong katulad ng proseso sa hukuman. Ang taong nagsasampa ng reklamo ay kinikilala bilang **nagrereklamo (complainant)**.

Para sa panimulang kaalaman tungkol sa mga Karapatang Pantao sa BC, mangyaring tingnan ang fact sheet ng ***Mga Karapatang Pantao sa British Columbia: Ano ang mga kailangan mong malaman.***

Saan ako maaaring humingi ng tulong?

Ang **mga nagrereklamo** saan mang panig ng probinsiya ay maaaring makakuha ng impormasyon sa **BC Human Rights Clinic**. Ang mga kawani sa Clinic ay maaaring tumulong sa iyong maunawaan ang *Alituntunin* ng mga Karapatang Pantao o harapin ang isang reklamo sa karapatang pantao sa probinsiya. Maaaring kwalipikado ka para sa iba pang mga uri ng serbisyo. Kausapin ang isang kawani sa Clinic upang malaman kung ikaw ay karapat-dapat.

BC Human Rights Clinic

300-1140 West Pender Street, Vancouver, B.C. V6E 4G1
Telepono: 604 622-1100
Tawagan nang libre ang: 1 855 685-6222
Fax: 604 685-7611
Online: www.BCHRC.net

Kapag ang isang tao ay nagsampa ng reklamo laban sa iyo, ikaw ay ang taong **sumasagot (respondent)** sa reklamo. Ang **mga** taong **sumasasagot** saan mang panig ng probinsiya at ang mga taong **nagrereklamo** sa Victoria-area ay maaaring makakuha ng impormasyon sa pamamagitan ng pagkontak sa:

University of Victoria

Law Centre Clinical Law Program
Suite 225 – 850 Burdett Avenue, Victoria, B.C. V8W 1B4
Telepono: 250 385-1221
Tawagan nang libre ang: 1 866 385-1221
E-mail: reception@thelawcentre.ca

Maaari kang idirekta sa **BC Human Rights Tribunal** upang isampa ang iyong reklamo.

BC Human Rights Tribunal

Suite 1170 – 605 Robson Street, Vancouver, B.C. V6B 5J3
Telepono: 604 775-2000
Tawagan nang libre ang: 1 888 440-8844
TTY (para sa may kapansanan sa pandinig): 604 775-2021
Online: www.bchrt.gov.bc.ca

Ang information sheet na ito ay ginawa para mapagkunan ng pangkalahatang impormasyon lamang. Ito ay hindi kapalit ng legal na payo.